

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, vtorok, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejeman, ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. — Za oznanila se plačuje od navadne četristopne vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. štev. 220. O pravništvo, na ktero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229.

Narodna tiskarna na akcije.

Ko so leta 1868 nekteri redoljubi iz Štajerske in Trsta ustanovili politični časopis „Slov. Narod“, storili so to z namenom spremeniti ga v dnevnik, kakor hitro bode to dopuščalo število naročnikov, ter napraviti v Mariboru narodno tiskarnico. Pa troški za ustanovljenje lista in deficiti prvih let so popolnem poglodali prvotni kapital od 5000 gold. in konec preteklega leta protila je nevarnost, da zarad slabega materialnega stanja pogine naš edini večji pol. list. Pa pristopile so nove rodoljubne moči, ki niso samo listu dale zopet trdno podlogo, ampak tudi to, kar smo si toliko let želeli, z ne malim trudom in mnogimi žrtvami izveli; ustanovili so narodno tiskarno. In novci za to podvetje niso bili zavrnjeni. Komaj je nova tiskarna svoje delovanje začela, že ji je dohajalo toliko naročil, da ni mogla dobiti dosti delavec, vsa naročena dela hitro dovršiti. In zdaj se v tej tiskarni tiskajo trije slovenski časopisi in tudi druga tiskanja je toliko, da se vsak mesec mora pomnožiti število delavecev. Kazalo se je torej, da je za slov. Štajer in posebno Maribor živa potreba dobro uredjena tiskarna; kazalo se pa je tudi, da tiskarna v svoji sedanjosti ne more zadostovati vedno večim naročilom, da bo treba, da povekšati in celo podvetje razširjati na daljše kroge.

Tudi „Slov. Narod“ s svojim trikratnim izdavanjem na teden, ne zadostuje niti tirjatvam sedanjega časa in našega narodnega razvitra, niti željam čitateljev. Pač je sramota za nas Slovence, da še ne zamoremo enega dnevnika, med tem ko imajo vsi drugi Slovani po eden ino več dnevnikov. Za premembo lista v dnevnik pa je treba večjega kapitala.

Dnevnik tudi ne more izhajati v kakem mejnem slovenskem mestu, on more vspešno delati le v središču Slovenije, v Ljubljani. Tam je narodna moč najzdatnejša bodisi v materialnem, bodisi v duševnem oziru. „Slov. Narod“ se mora tedaj preseliti v Ljubljano, da bode glasilo vsega slov. naroda, in se mora spremeniti v dnevnik, da ne bode Slovencem treba si zraven njega še naročati nemšk dnevnik.

Iz teh razlogov so vsi rodoljubi z velikim veseljem pozdravljali namero sedanjih lastnikov nar. tiskarne in „Slov. Naroda“ v Mariboru, celo to podvetje izročiti akcionarnemu društvu, ktero ga lože povekša do potrebne velikosti, kakor posamezni podvetzniki. Asocijacija je glavna ideja našega veka in po potu asocijacije so se še že vršila velikanska podvetja. Med Slovani so posebno Čehi po takem združenji svojih moči dospeli do iste stopinje vseobčnega blagostanja in narodne nedovisnosti, ktero ves svet občuduje.

Slovenci dozdaj še nimamo ne enega narodnega podvetja po smislu vzajemnosti; in vendor je za nas poslednji čas, da svoje materialne moči sami v svoj prid rabimo in ne ostanemo vedno sužniki tujega kapitala.

Akcionarno društvo, ktero se zdaj snuje, da prevzame tiskarno in „Slov. Narod“, je tedaj v dvojnem oziru največe važnosti za nas Slovence; prvič v materialnem oziru. V njem bodo imeli prvo asocijacijo, v kterej bo domači kapital domačinom donašal obresti, in kakor smemo upati,

obilne obresti, kajti tiskarna bo imela obilo naročil, pa si bo tudi sama kot založnica lehko prisrbela dosti tiskanja, tako da ji nikoli dela ne bode pomanjkalo. Posebno koristno za tiskarno pa bo, da bodo akcije lastnina več sto slovenskih rodoljubov, med katerimi bo dosti takih, ki potrebujejo v svojih kupčijskih in drugih podvetzjih mnogo tiskovin in ki kot akcijonarji bodo gotovo svoje tiskovine dali napraviti v tiskarni, ktere so lastniki so oni sami. Trgovci in obrtniki, advokati, notarji, duhovni vsi ti potrebujejo dosti tiskovin in večina dozdaj podpisanih akcijonarjev spada med te stanove. V takih stvarih izveden mož, ki je pregledal imenik dozdaj podpisanih akcijonarjev, mi je trdil, da, če vsi ti akcijonarji dajo tiskati svoje tiskovine v eni tiskarni, ima ta dela za 15 do 20 stavcev. Za toliko dela pa sedanja tiskarna nima niti zadosti prostora, niti zadosti priprave in strojev. Tiskarna se mora torej povekšati; pa ne samo povekšati, ona se mora tako prestrojiti, da društvo zraven mariborske tudi v Ljubljani ima svojo lastno tiskarno. Obe tiskarni, mariborska in ljubljanska bi bili pod enim vodstvom in v taki zvezi, da lehko druga opravi, kar bi druga imela preveč naročenega dela.

Mariborska tiskarna se nikakor ne sme opustiti, ker neda ima samo zadosti tiskanja za mesto in za Štirske splošne, se bo torej zmirom rentirala, ampak ker je tudi v narodnem oziru neobhodno potrebno, da imamo štirske Slovence svojo tiskarno — za naše lokalne liste, brošure in knjige. V Ljubljani pa tudi moramo imeti svojo tiskarno za tiskanje dnevnika in drugih listov, ki jih vendar ne moremo pustiti v drugih tiskarnah tiskati. Obe tiskarni skupaj bodo torej plodonosno podvetje za akcijonarje.

Pa tudi v duševnem oziru bo to akcijonarno podvetje neizmerne koristi in važnosti za nas Slovence. „Slov. Narod“ je dozdaj lastnina tiskarne, torej treh privatnih podvetznikov. Od teh se ne more tirjati, da bi v politični list vtaknili toliko kapitala, koliko ga je treba za dnevnik. Še to bi jim ne mogli zameriti, ko bi v za opozicionalne liste nevarnih časih v strahu zarad prevelike denarne izgube list hoteli plašljivo vodjen imeti ali ga celo opustili. Akcijonarji pa, kterih je že zdaj blizu 200, bodo gotovo skrbeli, da dnevnik dobiva zmirom več naročnikov in tako bode časniki, kteri z daj kot trikrat na teden izhajajoč popolnom na trdnih nogah stoji, ker izplačuje lehko vse svoje stroške, lehko izhajal in se ne bo treba batiti, da bi v nevarnih časih opešal. Vse političko obnašanje lista pa bo zopet odvisno od vseh narodnih akcijonarjev in ker so med temi že zdaj zastopani skoro vsi odlični neovdvisni slov. politikarji, bode „Narod“ v pravici zastopal polit. mnenje vsega slov. naroda.

„Slovenskotiskovno akcijonarno društvo“ zaznamuje tedaj za nas Slovence vesel napredek v materialnem in duševnem oziru; Slovenci pa so pripoznali imenitost tega društva, ker so v malo dneh podpisali že polovico potrebnega kapitala, to je: 25.000 gold.; ostala polovica pa se bude gotovo tudi zdaj podpisala, ko se je oklic razglasil. Ta vseh je tem veseljši, ker se je udeleževalo veliko število posameznih rodoljubov iz vseh krajev Slovenije in vseh krogov, kar zopet garantuje celemu podvetju, plodonosno delovanje.

Kapital od 50.000 gold. bo zadostoval za ustanovljenje druge tiskarnice v Ljubljani, za premembo „Naroda“ v dnevnik, za napravo litografije in za knjigotrštvo. Pri takem podvetju pa se mora misliti tudi na prihodnjost. Za društvo bo sčasoma, ko se razširja njen delovanje, gotovo koristno in potrebno, da ima svoje lastno poslopje, ker potrebuje precejšnje prostore za tiskarno, vredništva listov, zaloge knjig itd. Če si društvo kedaj omisli lastno poslopje, si lehko tako preskrbi, da v njemu prostor najdejo tudi druga narodna društva v Ljubljani, postavim Čitalnica, Sokol itd. s eno besedo, društvo lehko sezida že davno zaželeni „narodni dom“.

Naj se tedaj v pravilih že zdaj izreče, da si društvo pridržuje pravico, društveni kapital na 100.000 gold. povikšati po izdavanji akcij, ako bi se kedaj potreba do tega pokazala.

Komur je mar za naš narodni napredek, naj ne zamudi, stopiti v kolo akcionarjev tega prvega slovenskega akcijonarnega društva ter pomagati, v dvojnem smislu zidati naš narodni dom.

Dr. J. V.

Magjar Andrassy na čelu.

Česar na prvi mah nismo mogli prav verjeti, s čemer ni nobeden narod v Avstriji zadovoljen, kar bode morda državo v valovje pehnilo, v katerih se mora razbiti: to se je zgodilo, — Magjar grof Andrassy bode prevzel po padci Beusta izprazneno mesto ministra zunanjih zadev za celo monarhijo.

To je nesreča za državo, posebno za nas Slovane, ker Andrassy na čelu zunanjih zadev cele države ne pomenja nič drugega nego znotraj brezobzirno, brezpravno zatiranje slovenskega gibanja in na zunaj — vojno s slovansko Rusijo, ohranitev Srbov, Bolgarov itd. pod jarmom turškega gospodarstva ali zamenitev turškega z magjarskim jarmom. Cigansko brezvestno magjarsko gospodarstvo, ktero je azijatskega rodu grof čez ubogo Hrvatsko prepregel, — prenesel bode tudi k nam; in kakor so Slovaki v lastni hiši tepeni sužnji, tako magjarski fokoš tudi nam Slovencem žuga.

Kot privatna osoba ima Magjar Andrassy, kteri bode zavzemal najvažnejše mesto poleg cesarja, take lastnosti, ki ga nam morajo oduriti. Kakor Macchiavelli-ju je njemu vsako sredstvo za dosego njegovega namena dobro. To je dokazal v vsem dozdanjem svojem delokrogu. Postavivši na Hrvatskem lopova Raucha na banski stol, dovolil mu je da je deželo drl, pravosodje in javno moralo z nogami teptal, neodvisno javno mnenje zadušil in našo sosedno zemljo v razmre dotiral, kakorše so vladale po drugod za časa španjske inkvizicije ali francoske strahovne vlade pod Robespierom. To je bila Andrašjeva sila in magjarska surovost.

A to mu ni bilo dovolj. Po pregovoru: kakoršen je malopridnež, taki misli da so drugi, zval je hrvatske rodoljube k sebi in — jim denarja ponujal za izdajo domovine (Zatočnikovcem.) Tu posnetno odbit, dovoljeval je denar hrvatskim „petrolejcem“ Starčevičevcem in vse kar se je pod njevo egido tam storilo, je magjarsko barbarstvo, ktere ga so ti otroci Hunov seboj prinesli, ko so nagi med Slovane v Evropo prijezdihali.

Kakor se je nepošteno obnašal nasproti Hrvatom, jim nobene obljube ni držal, tako se je ob-

našal Magjar Andrassy proti Srbom. Umoritev kneza Mihajla je bila samo Magjaram na korist, kateri imajo poželenje po Bosni in sploh po balkanskem poluotoku. Varujemo se trditi, da bi bil Andraš morilem roko vodil. Ali v Ogerski izhajoča „Zastava“ je trdila pred malo časom, da Andrassy ni tako daleč od ljudi, ki so bili v moretev zapleteni, kakor bi moral biti. In Andrassy, katerga magjarski porotniki so Miletiča na eno leto v ječo vrgli, ker je tatu Rauenu tat rekel, ni tožil „Zastave“, dasi je njena trditev prešla v vse liste. Če pa tudi na vsem tem ničesa ni, kako je delovala magjarska intriga dozdaj na jugu, to se je iz prejšnjega strahu in strašljivega obnašanja srbske vlade dosti jasno videlo. Povsod je hodil zvit kot kača, nezanesljiv v držanji besede kot eigan, njegov rojak. V dokaz poslednjega naj služi to, da si je moral od srbskega obrsta Oreškovića javno očitati in dokazati pustiti, da ni mož beseda.

Na čelu avstro-ogrsko vlade bode torej Andrassy nalog postavil si, vse Slovanstvo pogaziti. Kako bodo to storil in s čim, to vedi prorokica ciganica iz magjarske puste. Magjarske betjare naj slobodno vodi proti Rusom in Srbom, dvajset milijonov avstrijskih Slovanov nema nobene poželjivosti marširati na Rusa ali sorodnega Jugoslovana. Ako se on spusti v boj, doživel bodo osodo, kakor jo je pri Vilagošu, kjer se je on in njegov rod proti cesarski rodovini boril, ktero bodo zdaj z enako politiko upropastil.

Sicer pa je menda več dima nego ognja. Zdaj ko bodo Andrassy-ja pred seboj imeli, bodo se prepričali o njegovi puhlosti, ktero je pokazal povsod, kjer je bilo treba kaj storiti. Dozdaj so ga lepo za nos zvodili Srbi; Hrvati so se kljubu njegovemu diplomatiziranju s surovostjo, pod njegovo vlado povzdignili k moči kakor jo niso imeli, Slovaki in Romani že zdaj strah delajo njegovim rojakom zarad prihodnjih volitev. In — Rusi so že drugačnim „diplomatom“ nos zavijali.

Kar se tiče notranjih stisk, ktere nas v nastopajoči magjarski eri čakajo, bodovali jih prestali in premagali, kakor so naši dedje prestali krvolocene napade iz pravljice pod imenom Pesoglavcev znanih magjarskih sorodnikov Avarov in Hunov, in so nas zaplodili, da nas je Slovanov „kakor listja in trave.“ In morda Andrassy-evi Magjari prej sprevidijo, da „Slovan je človek“ nego si denes mislijo, ko bodo vsej monarhiji na celo posadili „kralja Andrassy-a.“

Domače in slovanske novosti.

— Pod naslovom „Slovenski rodoljubi i slovenski napredak“ prinaša „Obzor“, glasilo hrvatske narodne stranke, obseg oklica kjer je v „Slov. Narodu“ zval slovenske rodoljube k udeležbi osnovanja narodne slovenske tiskar-

nice in spremembe našega lista v dnevnik ter končuje svoj članek z naslednjimi bratskimi besedami: „Tudi vi hrvatski (rodoljubi) ne odtezajte se, ker lehko morete pripomoči in upotrebiti priliko bratske vzajemnosti. — Mi od vsega sreca s hrvatske strani kličemo: „Živila ujedinjena, jaka in napredna Slovenija!“ na ponos in korist vzajemnosti naše! Mi smo na jugu enako eno kakor so prsti na eni roki. Palec so Bulgari, pri njem so Srbi, v sredi so Hrvati, pri katerih stoje Slovenci in po številu mali Črnogoreci; a vsi skupaj činijo levo roko telesa slavjanskega, levica kot v parlamentu zato, ker smo demokrati ne samo med Slovani nego tudi med vsemi narodi evropskimi. V tem edinstvu in v tem vzajemnem interesu po kulturnem napredku in narodnosti, geografskem položaju in politični potrebi, kakor tudi po zahtevih novodobne asocijacije — leži bodočnost naša, — ako se bodovali bolj nego dozdaj med seboj podpirali in spoznali, in zmerom izpoznavali, da eden brez drugega nismo nič, niti ne moremo biti, dokler nam „rajo“ t. j. palec na roki, sovražnik v lisičji pasti drži. Plemenska posebnost nam je košulja (srajca), jugoslovensko edinstvo nam je suknja (surka) in vseslovanstvo nam je kožuh ali bunda. To je treba da vemo, kakor to dobro vedo Nemci in Magjari, kteri zato s svojimi magjaroni sovražijo „Pemce in Kranjee,“ in podpirajo Kvaternik-Starčevce — petrolejce. Ker to naši protivniki vedo in na svojo korist upotrebljavajo, kakor se je pri „nagodb“ videlo, sramota bi bilo za vse čase, da bi mi za to ne vedeli in ne bi hoteli upotrebiti.“

— Kranjski šolski svet Nemce strašno v oči kolje, ker ni iz prusomanov in germanizatorjev sestavljen. Stara „Presse“ upije, naj se zdanji šolski svetovalci odstavijo. To zahteva od prihodnje nemške vlade! Torej nemško in ne avstrijsko vlado bomo s Kellerspergom dobili poleg Andrašija. Avstrija je res, kakor „Pokrok“ pravi nornišnica postala.

— Iz Zagreba se piše iz hrvatskih narodnih krogov v praško „Politik“ o zaobračaji hrvatske politike pomnenja vreden članek, ktere ga konec se tako-le glasi: „Odkar so udje ogrske vlade svoj vpliv porabili v to, da je bil hrvatski zbor tretjekrat odložen, da bi imeli več časa zoper česko poravnano intrigirati; odkar so udje te ogrske vlade ta čas v to porabili, da bi zadovoljstvo dežel in ljudstev Avstrije nemogoče storili, da bi absolutizmu pot pripravili in moglibruščno postopati zoper slovanske robove; odkar je imeniten ud ogrske vlade pregrešno uzročil punt na hrvatski zemlji, da bi lojalnost hrv.-slav. naroda očnil in kroni sami nasledke zadovoljstva cisaljanskih Slovanov v zmotljivi luči pokazal; z eno besedo, odkar se ogrska vlada s sovražniki Slovanov identificira, — od tedaj hrvatski narodni

stranki ni mogoče, s to ogrska vlado se pogajati. Andrassy, njegovo ministerstvo in njegova stranka so se očitno pridružili tisti druhal, ki si je postavila zatiranje Slovanov in pogin Avstrije za glavni namen; hrvaški stranki ne ostane drugega, kakor pristopiti oni stranki, ki se poganja za interese slovanskih narodov in obstanek vključne monarhije. Noben pošten Hrvat ne more tirjati, naj bi se s sedanjem ogrsko vlade paktiralo; to bi bil bratomor, bil bi samomor. Naj le grof Andrassy na dunajskih in rakoviških favoritkah počiva, 15. januar 1872 ga bo še prezgodaj izbudil. Upajmo pa, da jutranja zora tega dneva bo ob enem večerni zora Andrassy-jeve oblasti. Cis- in translajtanski hegemoni bodo od sedaj naprej hrv. narodno stranko našli v vrstah vseslovenske opozicije.“

— Tiskovne pravde gospodov J. Miškatiča, J. Vončine in Kl. Božiča (lastniki in vredniki „Zatočnik-a“ in „Branik-a“) so se končale. Pri petrinjskem polkovnem sodništvu se je označila razsodba najvišega vojaškega sodništva na Dunaju, da je urednik Miškatič v 5 pravdah za nedolžnega spoznan. Med temi pravdami je tudi ona z baronom Rauchom zavoljo limito-soli in direktno je tako prejšnji ban od najvišje vojaške sodnije za goljušijo obsojen. Lepo priporočilo za njegovega pokrovitelja, bodočega državnega kancelerja grofa Andrassy-a!

— Ruske „Birževje Vědomosti“ pišejo: — „Zdi se, kakor bi na Avstriji ležala kletev zle osode. V poslednji čas je bilo videti, da se brezno zacetuje; ali naenkrat se zopet pokazuje, da se je zopet odprlo. To pa se ni zgodilo po želji in prizadevanji avstrijskih narodnosti nego po rovanji sebičnosti, ki ne dela v interesu nobene častne stranke. Nasledkom tega se pokazuje prihodnost Avstrije jako temna. Mir v Avstriji je bil mogoč in že jako blizu uresničenja. Ali Avstriji ni nikdar prisojeno, da bi se prijela ob pravem času rešiteljne ideje. Tudi nemški živelj bode po novi zmeni slabje postavljen nego je bil doslej, ker se bodo kmalu prepričali, da ga bodo za metlico rabili, s ktero pometo svobode in prava narodov, in kasneje pride tudi vrsta na njih, ko se zvrši centralizem. Ni dvombe, da bi bila občna svoboda lepše zavarovana, ko bi vsaka narodnost imela svoje središče.“ — Drug članek Slovanom dokazuje, da so s padcem Hohenwarta vsaj to pridobili, da se povrno k zdaj edino rešilni vseslovenski politiki, in prigovarja Čehom naj od svojega programa zgodovinskega prava prestopijo k narodnemu slovanskemu programu edinstva. Ta članek se veda je vzbudil med Nemei velik strah.

Dopisi.

IZ LJUBLJANE. 8. nov. [Izv. dop.] Tedeni je bil shod ljubljanskih rodoljubov zarad usta-

Listek.

Začetek lavantinske doline.

(Po národní pripovedek.)

Pred kratkim se je v Ameriki velik kos zemlje pogreznil in voda ga je pogrnila ter jezero na njegovem mestu napravila. Omenil je „Slov. Nar.“ tedaj, ko je bralcem (v „raznih stvareh“) to naravno prikazen pravil, enakega prigodka na Gornjeavstrijskem in rekel je, da take prikazni so rezultat delovanja vulkaničnih in neptuničnih moči v notranjem naše zemlje, ktere so v praviku tudi že razmero med suhim in mokrim elementom predrugačile in še sedaj ne počivajo. Mnogo sedaj suhe Evrope je bilo v predistoričnem času pod vodo, in narobe. Historičnih dat o tej reči nimamo, pa pravljice nam hranijo pripovedi o nji.

Spominjam tu na veliko revolucijo v naravi, kero nam Vergil pripoveduje, ktera je planjava v sredi Azije, Afrike in Evrope zalila in tako te tri dele sveta ločila.

Tudi naše ljudstvo hrani mnogo takih pripovedek in ne bode nezanimljivo jih brati, če nam

kedaj oživi nabiralec pravljic, ki sedaj samo med ljudstvom še žive. Denes hočem tu le eno priobčiti.

Svoje dni sta stala na gričih, ki obdajajo mično lavantinsko, nekdaj slovensko dolino na Koroškem dva grada. Gospoda teh graščin sta se rada imela in prav gostokrat drug drugačega obiskovala. En večer, ko je ravno eden teh dveh drugačega obiskal, začneta se živo pogovarjati o neumiročnosti človeške duše in sploh o vprašanji ali človek po telesni smrti neha biti, ali ne, kako je na onem svetu. itd. Ni jima bilo mogoče, zediniti svojih misli, nista mogla dognati svojega prepira. H koncu se pogodita, da bode tisti, ki pred drugim umrje, prišel še živemu praviti, kako je na onem svetu. Oba trdno obljudibita držati se trdno nocojne pogodbe in obiskovalec se potem loči od prijatelja ter stopi v ladijo, da bi se vozil v svoj grad, kjer je stal ravno na drugi strani jezera, ki je polnilo sedanje lavantinsko dolino. Ta gre k počitku. Pa komaj dobro zaspi, ko se mu prikaže njegov prijatelj. Povpraša ga, kako pride to, da je zdaj še tukaj. Oni odgovori: „Sinoči, ko sem se peljal čez jezero domu, ustane vihar,

prevrže ladijo in utonil sem.“ — „No tako mi pa povej, kako je na onem svetu!“ — „Ni tako, kakor si Ti rekel, pa tudi ne tako, kakor sem jaz mislil.“ — Te besede izgovori in izgine.

Njegov prijatelj, ves začuden, premišljuje celo noč kar se je zgodilo. Drugo jutro se pelja v grad svojega prijatelja in mu misli povedati svoje sanje, kar ni verjel, da bi bilo res, kar je po noči čul in videl. Pa prijatelja ni bilo doma in hlapci so rekli, da ne vedo o gospodu nič drugačega, kakor da je šel včeraj svojega prijatelja onstran jezera (to je ravno tega gospoda, ki jih je vprašal za njim) obiskat. Zdaj se graščaku dozdevati začne, da bi bilo le mogoče, da je tako, kakor je nočna prikazen pravila. Da bi se prepričal resnice, da en grič prekopati in ko je voda po prekopu odtekla, najde upopljenega prijatelja na dnu jezera.

Dno jezera se s časom posuši, ljudje začno tam orati, sejati in se naseljevati, in tako je postala iz prejšnjega jezera sedanja lavantinska dolina.

ovljenja akcijonarnega društva „narodne tiskarice“ ki se prevzame od društva F. Skaza in dr. „Slovenskim Narodom“ vred, in se poslednji list spremeni v dnevnik.

Zbor je bil, dasi so se posamezni rodoljubi samo malo ur pred shodom povabili, skoro od vseh povabljenih, katerim je čas udeležiti se pripuščal in kteri so v Ljubljani nazoči bili, obiskan. Udeležilo se je tega shoda okolo 40 rodoljubov. Kot predsednik se je enoglasno gosp. Peter Kozler in kot zapisovalec gosp. P. Graselli izvolil.

Gosp. Fr. Rapoec iz Maribora, solastnik narodne tiskarnice Fr. Skaza in dr. in „Slov. Naroda“ se zahvaljuje za tako obilno udeležbo tega shoda od strani ljubljanskih narodnjakov, razvija v kratkem zgodovino „Slov. Naroda“ in narodne tiskarnice, omenja posebno onih časov, ko se je po zadušenji izvrstnega „Slovenca“ občna želja čutila, da bi se političen časnik v Ljubljani ustanovil. Ali časi, takrat zarad znanih uzrokov niso bili v Ljubljani ugodni, in našli so se vsled tega žrtvopripravni može na vzhodnem severu Slovenije, na čelu njim posebno gosp. dr. Ferd. Dominkuš po izdatni materialni podpori in gosp. dr. J. Vošnjak po svoji neutrudni delavnosti, ki so s pomočjo drugih znanih rodoljubov iz Štajerskega, iz Trsta, kakor iz Koroške „Slov. Narod“ ustanovili, da je branil v onih burnih časih našo narodnost in solidarnost slovansko, budil Slovence na delo in jim kazal pravo pot v politiki. Črez 5000 for. so žrtvovali oni narodnjaki za ustanovitev narodnega organa.

Ker je list prvo leto komaj 500, drugo črez 600, tretjo črez 700 in zdaj v svojem četrtem tečaji še le črez 800 naročnikov imel, je po takem prva tri leta materialno žrtvo zahteval. Še le v četrtem letu je list brez izgube izhajal, kar načrnila 800 naročnikov vse stroške lista poravnava. Z zadovoljstvom se more poročati, da „Slovenski Narod“, ki zdaj okolo 900 naročnikov šteje lehko izhaja in s tem žrtvo prvih let deloma vračati začenja.

Ona pasivnost „Slovenskega Naroda“ je zbudila pri prezgodaj umrlemu Tomšiču misel, s pomočjo denarnih rodoljubov lastno tiskarnico ustanoviti, da je mogoče v nej list za boljši kup, in brez da bi se tuječem dajal dobiček, tiskati. Ravno o času smrti Tomšiča se je njegova misel izpolniti začinjala, ker se je „Slov. Narod“ od 18. julija v svoji lastni tiskarnici tiskal.

Ali celo narodno podvetje je zdaj v rokah samo treh rodoljubov. Bati se je, da vsled smrti enega ali dveh, ali po kakih drugih razmerah celo podvetje v tuje roke pride. Sicer pa je tudi narodno, da narodno podvetje sprejeti iz narodnih krogov se zopet narodnim krogom vrne. To je misel onih, ki so žeeli ustanovitev akcijonarnega društva. „Slovenski Narod“ bode vsled tega, da se kot akcijonarji vsi merodajni narodnjaki iz cele Slovenije udeležijo, v resnicu organ cele narodne stranke, tiskarnica bode zavod, pri katerem je udeležiti se vsakemu domoljubu mogoče, tako, da to podvetje representira v sebi od vseh želeno Slovenijo po inteligenciji in kapitalu, ktero „Sl. Narod“ od začetka svojega izhajanja do danes tako odločno zagovarja. Celo početje, ktero že zdaj na trdnih nogah stoji, bode s tem, da so vsi domoljubi iz cele Slovenije iz patriotizma in materialno angažirani, bode še krepkejše postalo. Gleda na vse to in na druge razloge, sklene govornik, misli da je storil svojo dolžnost, ako je nekoliko korakov storil zarad ustanovitve akcijonarnega društva.

Na to poprime gospod dr. Razlag besedo in v izvrstnem govoru poudarja, da mu je še le zdaj mogoče rešiti se že lanjsko leto enoglasno od narodnega kluba sprejete naloge, s Štajerskimi rodoljubi zediniti, da se večji politični organ kakor hitro mogoče v Ljubljano preseli. Gospod deželni glavar misli, da je zdaj čas za to prišel, da je zdaj najlepša prilika, da se narodna tiskarnica in „Slov. Narod“ v sredino Slovenije

preseli, kjer bode imelo gotovo celo podvetje duševne in materialne podpore dovolj. Sicer obžaluje da se gosp. dr. Janez Bleiweis-u denašnjemu važnemu shodu udeležiti ni bilo mogoče, možu, ki je že toliko let za Slovenijo tako marljivo delal, ki je najstariši in prvi na polji političnega delovanja bil in ostane.

Gospod dr. Razlag poudarja na dalje, da smo zmerom za napredok ali da nam nikdar na misel na pride kjer koli stan naj menj duhovenski perhorescirati, česar zasluge za razvitek slov. narodnosti in naš naroden boj ne tajimo. Omenjuje še važnost lista v Ljubljani, posebno ako se v dnevnik spremeni, njega potrebnost, da konkurenčijo dela tujim listom i. t. d. sklene s tem pristavkom, da sicer denes nemamo pravice o ničemer sklepati, temuč samo želje izreči in da on želi, da bi „Slov. Narod“ z narodno tiskarnico vred v Ljubljano preselil. (Konec prih.)

Od sv. Krištofa. 7. nov. [Izv. dop.] Županstvo v občini sv. Krištofa se je obrnilo s pismom dne 14. pos. 15. avgusta na županstvo Paternion prosek za neko osebo izdajo poselske knjižice; ker odgovora ni bilo, se je 30. pos. 31. avgusta in tretjič 6. pos. 8. oktobra prošnja ponovila toda odgovora le ni bilo in 25. pos. tudi 25. okt. se je to naznalo c. kr. okraj. glav. v Celje in posredovanja prositi. Dne 6. nov. je prejelo županstvo sledeči odgovor: Nr. 754.

An das lübliche Gemeindeamt zu St. Krištof!

Am 3. d. langten von lüblich selbem drei Zuschriften sub Nr. 546 in krienerischen Aufsatzen hieramts ein, nachdem aber allhier die deutsche Amtskorrespondenz eingeführt ist, so wolle man, um den Ersuchen entsprechen zu können, solche in deutscher Uebersetzung, beim Mangel dieser Sprache kundigen Personen anher gelangen lassen, wo man sodann über den Sachverhalt aufgeklärt nicht stümen wird, dem gestellten Ersuchen des ehestens zu entsprechen,

Kärnten die Amtskorrespondenz nur in deutscher Sprache geführt wird, daher in künftigen Fällen derlei Anliegen in deutscher Schrift gestellt werden wollen.

Ortsgemeinde Vorstehung Paternion, 4. Novembra 1871.

Steiner m. p., Gemeinde-Vorstehher.

To samo govor, in sveti kako je v tej Avstriji in v slovenskih deželah z ravnopravnostjo Slovencev, kako si moramo Slovenci dajati v obrazbiti, in nas niti pozitivni državni zakoni osnovnih postav ne varujejo! Potem pa se Nemci širokoustijo, da so — pravični?

Iz Dunaja. 9. nov. [Izv. dop.] Kamari! Ta pozabljenia skrivna počast se zdaj zopet začne po dunajskih krogih imenovati. Beust je padel, a nihče prav ne ve kdo ga je vrgel. „Ustavost“ ne, kajti sicer bi bil moral ta „rešitelj Avstrije“ pot pod noge vzeti, ko je v delegacijah visoko vojsko itd. zagovarjal, ali pa ko je Hohenwartu nogo podstavljal. Zdaj v tih kabinetkih sobi, za političnimi kulisami ga je zadebla politična smrt, torej je padel vsled početnega delovanja najvišjih dvorskih krogov. In tisti vpljivi, ki so to avstrijsko moro bolni državi s prisvrgli, naložili so jej drugo moro, Magjara Andrašija, vse tisto, vse iz lastne oblasti, ne vprašuje voljo „parlementov“ niti javnega mnenja. Beust je mrtev, bog ga odnesi, kamor že bodi, pogledimo njegovega naslednika, zakaj je prišel, kaj če, in kako bode od narodov sprejet.

Domišljate se dveh govorov iz zadnjih dni, ki nam morajo zdaj zopet na misel priti in razlagati pomagati, kako je prišlo do nenadnega kaosa, kakor je zdaj videti. „Politik“ je bila prinesla vest, da je Andrassy v oni osodepolni ministerski sednici, ko so Hohenwarta šturmali, poldružno uro pred cesarjem proti Slovanom grmel in na konci absolutizem za to polovico nasvetoval. Druga reč pak je znana osupnenost Andrassyevih listov

zarad potovanja srbskega knjeza k ruskemu carju in istoprična izjava belgrajskih meščanov za panslavizem. Dunajski in magjarski listi so precej tudi slutili nekaj zvez teh obeh reči in rekli: da je Hohenwart (!) kriv preobrata v Srbiji. Po vsej pritiki in vsej verjetnosti pak je stvar ta, da se je Magjar tako ustrašil srbskega potovanja in ruskega sprejema, da je cesarju namalal strah pred Slovanstvom in s tem sam svetoval, mu naj Beusta odpusti in njemu vajete v roko da, če: jaz bom že nagnal te Slovane, Ruse in Srbe itd.

Beusta se ve da nihče pošten ne obžaluje, da mu je priatelj Andrassy od zadej križ s kolenom upognil in ga zleknil po tleh. Ali zdaj je Magjar kapelmojster in ples se bode začel. Zraven njega bode ali strogo nemško, ali pa ultramontansko-reakecijonarno-sabljarska takrajlitavska vlada. Sicer se pa Andrassy-a nemamo posebno batiti. Prokleti si bode hitro rogove odbil in minila ga bode častilakomnost, ko bode takoj spregledali, da je prav za prav vsem narodom po nevšeči. Saj je že zdaj ginljivo, kako Magjari sami šobo napenjajo; od očeta Deaka počenši pa do bedastega Gaborja ali Šandorja so vsi vprek nezadovoljni da magjar-človek pusti veliko magjarsko državo pa gre k „Švabom“ na Dunaj. In Nemci, oh tem se že tudi koža ježi pred njim, poleg tega je pa te velike, izobražene, omikane, kulturne, prve duhove med narodi, te Nemci vendar-le noter čez ušesa sram, da bode Magjar čez-nje gospodari. Zato si ginljivo prizadevajo preveriti ga, da je na Ogerskem bolj potreben. — Samo počakajte, Beust je imel malo prijateljev, Andrassy pa kmalu ne bo imel nobenega in šel bode osramočen proč, — nepremagavši ni Rusa, ni Srba, niti polomivši naše slovanske opozicije, ktero bog poživi!

Politični razgled.

prinaša cesarjevo pismo na Beusta, s katerim je ta v „milosti“ odpuščen, na njegovo „prošnjo“ z obzirom zdravja. Cesar se mu zahvaljuje za „nesobično“ in vztrajno udanost in mu obeta, da ne bode nikoli pozabil kaj je v teh petih letih storil za njegovo hišo in za cesarstvo. — Ista številka uradnega lista prinaša drugo pismo cesarjevo, ki Beusta imenuje za dosmrtnega uda gospiske zbornice.

K zgodovini Beustovega odpusta piše „N. Fr. Pr.“: „V soboto je Beust pri avdijenci za gotovo izvedel, da se njegov odstop želi, da se na merodajnem mestu kot „potreba“ kaže. Vendar je moral Beust reč že zakrivati je že v nedeljo s Kellerspergom konferiral, pa ni z besedico ne izrekel da se njega reč nič več ne tiče. V pondeljek je znana postala kriza in bil je v nedeljo šel baron Wenckheim v Pešto po cesarjevi volji, ponujat Andrassy-u ministrstvo zunanjih zadev. Beust je potem po drž. svetovalec Braunu podal prošnjo za svoj odpust. O Andrassy-u piše list, da je 8. t. m. prišel na Dunaj, bil od cesarja sprejet in da je reč tako daleč, da se sme za gotovost imeti, da bode Andrassy minister zunanjih zadev, samo formalno se to že izvedeti mora.

Osnovanje ministerstva Kellersperga ovega ni še nič napredovalo. Kellersperg je imel nek pogovor že z Andrašijem in menda sta se moža zedinila. Bil je potem 9. t. m. sprejet pri cesarji in je svoj program razložil. Ustavovni listi, ki imajo priliko in take zvez, da mogu poznati ta program, pripovedujejo, da se Kellersperg misli „vrniti“ brezobzirno k decemberski ustavi, da misli vsak poskus sprave in pomirovalne politike pustiti.

Nadalje misli Kellersperg razprostiti deželne zbole, kjer niso za nemško centralizacijo, kakor deželne zbole: českega, moravskega, gornje-avstrijskega, kranjskega, dalmatinskega, bukovinskega in mogoče da tudi gališkega. Kader cesar potrdi ta program, poklical bo Kellersperg

svojega svaka ustavovernega Lasserja, dalje štajerškega Stremayra in menda Pretisa itd. in nemško ministerstvo bode gotovo. Kranjski Slovenec pa se morajo že zdaj pripravljati na burne volitve.

Glave pomirovalne politike česki veljaki in bivši ministri Hohenwart, Schäffle, Jireček itd. dobivajo iz českih mest, tudi iz Prage, diplome častnih meščanov in brez števila zahvalnih pisem. Klub českih dež. poslancev je v adresi dru. Riegeru in grofu Clam-Martinicu izrekel zahvalo domovine.

Najpomenljivejši list o grske Deákove stranke se ustawlja kandidaturi Andrassy-ovi za ministerstvo zunanjih zadev, pa pripoveduje, da je Andrassy vseji ogrskega ministerstva rekel, da se mu zdi sprejem min. zun. zad. osobna dolžnost do cesarja. Magyarski listi tudi spominjajo na pisno, v katerem je bivši minister Eötvös Andrassy-a svaril tedaj pred sprejemom vklupnega min. zun. zadev, ko je prvakrat se govorilo, da bo Andrassy državni kancelar.

V ogerskem državnem zboru je poslanec Iraniy ministra interpeliral, zakaj na njegovo vprašanje po uzrokih odloženja hrvatskega zbora še zdaj ni odgovoril. Hrvatsko vprašanje je sploh za Andrašija stvar v katero dotečni se neizmerno boji. Zdaj ko bode na najvišjem mestu državnem, bode imel, ako bode hotel svojo zunanjjo politiko po svoje tirati če bog da več hrvatskih vprašanj.

Samo ob sebi se razume, da pruski listi, kateri so nekdaj Beusta grdili, zdaj, kar je bil v Gaštanju in Salzburgu se Prusu poklonit, strašno obžalujejo njegov odstop.

Iz Francoskega se poroča, da misli prvosrednik republike, Thiers, po plebiscitu izvedeti odgovor na sledeča vprašanja: Hoče Francosko obdržati republikansko državno obliko? Hoče Francosko obdržati gospoda Thiersa kot prvosrednika republike? Hoče Francosko dati gospodu Thiersu vnovim, kakršni državljani vsako leto po izobčenji in novi volitvi tretjine njenih udov obnovi? Na ta vprašanja bi se imelo odgovoriti Da ali Ne. Sicer pa versaillske novine pravijo, da vlada na plebisit ne misli.

Razne stvari.

* (Na vinorejski šoli v Mariboru) je š deželnih štipendij po 120 gld. izpraznenih. Prošaje za nje naj se z domovinskim listom in izkazom premoženja oddajo do zadnjega decembra t. l. deželnemu odboru štajerskemu v Gradcu.

(Suplent g. Karel Huška) je imenovan za pravega učitelja na viši realki v Gorici.

* (Bazpisane službe.) Deželni bor od je Kranjski raspisal več deželnih služeb, in sicer: A. Za deželni pomočni urad: 1. Služba deželnega tajnika z letno-plačo 1200 gld. in 20 funtov sveč; eventuelno se raspisuje služba deželnega koncipista z letno plačo 800 gold. 2. Novo sistemizirana služba III. oficijala pri deželnih pomočni pisarni z letno plačo 600 gold. B. Pri deželnih dobrodelnih napravah: 1. služba bolnišničnega upravnika z letno plačo 1000 gld. z 200 gld. odškodnine za stanovanje in z 10 sežnji drv; 2. zlužba bolnišničnega adjunkta z letno plačo 800 gold. in s 150 gold. odškodnine za stanovanja in osvečavo in s 6 sežnji drv; 3. služba bolnišničnega oficijala v letno plačo 600 gold.; 4. službe treh primarjev v bolnišnici z letno plačo po 800 gld. in eventuelno služba primarja v posilni delalnici z letno plačo po 600 gold.; 5. službe treh sekundarijev v bolnišnici z remunerasijo po 400 gld. na leto, s prostim stanovanjem, postrežbo, 5 sežnji drv za kurjavo in 18 funti sveč. Izjemno se smejo podeliti sekundarske službe doktorandom ali kirurgom, ako noben doktor zanje ne prosi. C. Razpisuje se tudi primeroma odaja štirih oficijalskih služeb pri deželnem računovodstvu z letno plačo po 600 gld., 800 gld., 700 gld. in 600 gld. in služba enega

ingrosista z letno plačo 500 gld. in več služeb za praktikante z letno remunerasijo po 300 gld. Razen navedenih službeni dobivajo deželni uradni uradniki, kteri imajo pod 1000 gld. letne plače, in primarij v posilni delavnici po vsacih zadovoljno dosluženih 5 letih po 50 gld. petlenice, uradniki z letno plačo 1000 gld. ali z več pa po vsacih zadovoljno dosluženih 10 letih po 200 gld. desetletnice. Prošnje za te zlužbe s potrebnimi dokazi zmožnosti in sposobnosti in posebno tudi znanja slovenskega in nemškega jezika se imajo vložiti pri kranjskem deželnem odboru.

* (Na Dunaji) bode tiskarnio g. Neumannova prevzelo akcijsko društvo „Slavia.“ Število akcij je 1000 po 100 gl. in 700 akcij se razpisuje. Odbor omenjenega društva nam je poslal vabilo za podpisovanje akcij in posnamemo iz njega, da se pri podpisu plačuje 10 gl., 3 dni po konstituiranji društva pa 30 gl. Podpisuje se med drugim pri „Založni včeli“ VI. Barnabitengasse na Dunaji in pri „Živnostenski hanki pro Českou a Moravu“ v Pragi.

* (Na ogerskih železnicah) pomanjkuje uradnikov, ker vlada tirja, da mora vsak železniški uradnik magjarski znati, ta „kulturni narod“ pa nima dosti tehnikov in obrtniških uradnikov!

* (Dvajset amerikanskih ladij) je šlo to jesen na lov morskih somov, pa vse so zavoljo velikega mraza v severnem lednem morju umaznile in morale so se popustiti. Poprij je pri enakem namenu že 13 ladij v nesrečo prišlo. Ljudje vseh ladij so se po sreči rešili.

* (Žena francoskega generala Faidherbe-a) je hči nekega zamorskega kralja v Senegambiji. Omenjeni general je namreč bil polveljnik francoske vojne, ki se je pred nekimi leti bojevala z zamorskimi državami. Kralj ene teh držav je po sklenenem miru ponudil gen. Faidherbe-u, svojemu zmagovalcu, svojo hčer za ženo in 2 mil. dote ž njo. General pošlje črno lepotico v Pariz, da je tam moderno odgojiti, se potem ž herbe ena naj duhovitejših dam v salonu. Črna je sicer, pa zato se njena polt ne spreminja tako neprijetno, ko pri belih krasoticah, kadar postajo starejše.

* (Veliko surovost enega častnika) pripoveduje „Stdsl. Corr.“ Neki nadlajtnant je v „hotelu k caru avstrijanskemu“ nespodobno se obnašal med koncertom. Neki trgovsk popotnik mu to opazi, pa ko gre pozneje v svojo sobo v hotelu, čaka ga častnik nad stopnicami in ga neusmiljeno pretepe. Ali je to „inteligencija v vojni?“ Je-li to „kavalirsko obnašanje.“ Žalibče se tolikokrat toži o surovnosti vojakov vseh časti, od prostaka do generala, da je le zasluzeno, če vojaštvo vedno nepopularnejše postaja med inteligenco. No pa odpustiti se jim mora. Surova sila, ktero vojaštvo zastopa, se ne more s humanitarno omiko zedinjati.

* (Nemškutarska pravica.) Po notranjskem kranjskem znanega nemškutarja in paša, c. kr. okrajnega glavarja Mulley-a, bralei „Slov. Nar. iz tega lista poznajo. A zdaj je slava hudoj tega nemškutarja tudi že v nemške liste prodrla. Graška „Tagespost“ piše namreč: Nekdo je kupil neko mero čresla, pa prodajalec mu je za 2 gld. te reči premalo pripeljal in kupec je tožil pri okr. sodniji v Verhniki. Ko prideta pred sodnijo, imel je toženec samo 1 gld. 40 kr. pri sebi. G. Mulley zapove beriu, naj toženec žepe preišče, mu v za me 1 gld. in zraven tega ubane iz ušes; 40 kr. mu pusti. Toženec se ni smel s tožnikom poravnati. „Tagespost“ imenuje to razsodbo „primerljaj srednoveške pravice iz časa pešnegra prava.“

* (Rusija) ima v Evropi 89.920 štirjaških mil in 63,658.934 prebivalcev; v Kavkazu 7989 štirjaških mil in 4,545.319 prebivalcev; v Sibiriji, Amuru, Sachalinu, Turkestanu, Chanatu, in Kuldzi 272.770 štirjaških mil, 6,279.787 prebivalcev; na Poljskem 2216 štirjaških mil, 5,705.337 prebivalcev na Finlanskem 6367 štirjaških mil 1,843.245 prebivalcev; vklj. 379.252 štirjaških mil in 82,032.621

prebivalcev po štetvi leta 1867. Ker se prebivalstvo vsako leto za 1.42% pomnoži, kar daje okoli 4,559.442 duš, ima Rusija sedaj 86,592.000 prebivalcev. V 10 ali 11 letih se utegne prebivalstvo pomnožiti do 100 miljonov. Več ljudi med državami ima samo še Kitajsko, kjer jih šteje nad 400 miljonov.

* (Železa) se na celi zemlji izkoplje vsako leto okolo 255 milj. centov. Na Avstrijskem se ga dobi okoli 7 milj. centov. Znano je, da ima Avstrija na Štajerskem naj več jam za železo, kjer se sploh dobiva najboljša železna ruda na celi svetu.

* (O velikih požarjih) v severni Ameriki smo že poročali, pa prihajajo še vedno strašne novice. Ni dosti, da je mesto Chicago pogorelo, pripoveduje se, da so se velikanski gozdi ob tako zvanem zelenem zalivu michiganskega jezera užgali, da so vse bližnje vasi in mesta postale prah in pepel in da je okolo 800 ljudi zgorelo. Za Chicago prihajajo od vseh stani, tudi iz Evrope, mili darovi, pa v hujši stiski so še ubogi stanovaleci za gozdi, ki ne stoje v nikaki zvezi z drugim svetom.

* (Mormoni) se imenujejo prebivalci okoli slanega jezera v skrajnem zahodu severo-ameriških držav in priverženci neke čudne vere. Njih vera je prečudno prenarejena iz svetega pisma. Bogov imajo brez števila, (med njimi je tudi Jezus, Adam, Jehova in največji: Elohim) ker vsak zaslužen mož med njimi postane svetnik in — bog. Ena največjih zaslug je skrb za razširjenje mormonske vere in države (Mormoni imajo teokratično upravo), kar se godi po kolikor mogoče velikem pomnoženji Mormoncev. Poprijel se je prerok Mormoncev stavka v svetem pismu, naj se množe kot pesek ob morju in za leže uresničenje njegovo vpeljal mnogoženstvo, Sedanji duhovni in državni načelnik Mormoncev je Brigham Young, ki ima 16 žen. Pa severo-ameriške postave prepovedujejo mnogoženstvo in ravno sedaj je velika pravda med Mormonci in severo-ameriško vlado. Nekaj Mormonov je liberalnih in ta del se ne bode ustavljal naredbam zavezne oblasti; drug del pa je še pravoveren in hoče z orožjem v rokah braniti svojo vero. Kako bode pravda iztekla, bomo v svojem času poročali.

* (V izhodni Indiji) je po uradnem izkazu zadnja tri leta 38.218 oseb po divjih zverinah smrt storilo. Kaže so neki 25.664 ljudi pičile in s svojim strupom umorile. Posebno tigri strašno razsajajo. Velične ceste niso varne pred njimi, tudi v vasi včasi pridero in si krvoželjnost tolažijo.

Postaro.

Vganjka za god.

Podam Slovencem vganjko zvito
V pomenu svojem znamenito,
Izreka v prvih črkah treh
Rastlino žlahno nam v goreh,
Katero sad ni le mladini
Prijubljen zlo, ampak tuž včini
Da stari dobre volje so,
Kdar sok njegovi vživajo.
Pristaviš k tem še črko zadi
Imaš pa mesto, v ktero radi
Po morji in po suhem le
Trgocevi več' del voz'jo se.

Obrni zdaj besedo mojo
In čitaj napak vganjko svojo
Vprašanje imajo črke tri
Če bereš jih narobe ti.

Še čitaš po hebrejsko dajje

Bi kaj tajit' v govoru znale;

A v slogu onih treh še clo

Vprašanje potrdujejo.

Od kraja vso besedo beri
A preveč si glave ne teri
Moža učenega imas

Po raznih spisih ga poznaš.

Njegove učenosti slava

Slovi od našega Triglava

Do Moskovitovskih planjav

Nam kinč, Nemškutarjem bavav.

Tribunski.

Dunajska borsa 11. novembra.

Enotni drž. dolg v bankoveih	57	gld.	65	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67	,	40	,
Kreditne akcije	293	,	60	,
1860 drž. posojilo	99	,	25	,
Akcije národne banke	7	,	93	,
London	116	,	60	,
Srebro	116	,	75	,
C. k. cekini	5	,	59	,
Napol.	9	,	33	,

Epileptični krč

(božjast)

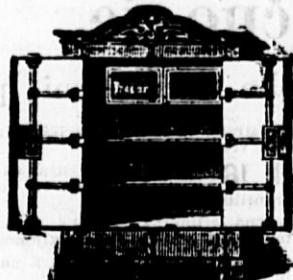
zdravi pismo z zdravilom, ki je že več ko stojudem pomagalo

A. Witt,

Linden-Strasse 18, Berlin.

(60-2)

Pri razstavi v Gradcu 1870. l. s. zlato svetinje nadarjena.

Prva štajarska c. kr. priv. tovarna (fabrika) ognja in vložljavnih

blagajnic [kas] za denar in pisma, miz za pisanje

Vincencij-a Kanduth-a v Gradci,

tovarna: Beethovenstrasse 21,

priporoča svoje iz najboljšega štajarskega blaga, s ključavnimi po posebnih patentih, in najsolidnejše dovršene izdelke, za ktere je porok. po jako znižani ceni.

Proti primeremu vplačilu na olajšanje p. n. občinstva tudi plačila na svote.

Izklučljiva prodaja pri

ANTON KORÖSI,
železniar, Griesgasse Nr. 10, v Gradci.

(22)

(65-1)

Na prodaj
je veliki

atlas Meyers-ov.

(Kriegs- und Friede-s-Atlas).
Več se izve pri administraciji „Slov. Naroda.“

Friedmannovo

naznanilo reči po krajcarji

- dokazuje, da se vsaki konkurenči ustavlja; čeravno so reči po nezaslišano nizki ceni naznanjene, vendar po vrednosti bolj zadovoljujejo, kakor se pričakuje.
- 1 kr. jekleni peres.
1 kr. 2 dobra peresnika.
1 kr. 1 zvezek za pisanie.
1, 2, 3, 5 kr. različni parfumi-
rani umetniognji za izbo.
2 kr. ena žlica za kavo iz me-
ta, posrebrna.
2 kr. i kos finega mija za
toiletto.
3 kr. 1 praktičen ključedržec.
3 kr. 1 krtica za mazanje.
3 kr. 2 knjižici finega papirja
za Havancigare.
3 kr. en patentiran gumbnik za
čevlje in rokavice.
3 kr. 1 kos gumija za brisanje.
3 kr. ena mašina za vdejanje.
3 kr. ena večna praktika.
3 kr. ena fina knjižica za notice.
3 kr. 1 kos finega pečatnega
vosača vonjavco.
3 kr. 1 skudelica iz pleha.
3 kr. 1 fino kresalo napolnjeno
z žveplenkami.
3 kr. 1 steklenica dunajske na-
predovanje tinte.
4 kr. 1 eleganten okvir za foto-
gratijo.
4 kr. 1 predalnik za barve z 12
barvami s čopičem.
4 kr. en præc prizigalnice.
4 kr. en posreben naprstek.
5 kr. eno žepno zrcalo.
5 kr. ena ustna harmonika.
5 kr. ene klešte za sladkor.
5 kr. 1 par podvezkov.
5 kr. ena žlica iz metala, po-
srebrna.
5 kr. eno žepno kresalo.
5 kr. en mamevec.
5 kr. ena čedna veržica za uro.
5 kr. ena manjota za svetilnik
iz stekla.
5 kr. srebrna krogla, naj-
boljše znažilo za metal.
5 kr. različne igrače.
5 kr. različne družbine igre.
5 kr. čedna knjiga z podobami
z tekstrom.
5 kr. 1 fina broša.
5 kr. en čeden prstan.
5 kr. en praktičen kazalec da-
tuma.
5 kr. ena skudelica za kavo.
5 kr. ena fina manjota za luč.
5 kr. 1 kos glicerinskega ali
rastlinskoga mija.
5 kr. 1 kos fine voščene pomade.
5 kr. en obročen glavnik iz kav-
duka.
5 kr. Najboljša rastlinska pasta
za zobe.
5 kr. ena hranilnica iz pleha.
5 kr. 1 par hranilnih varovalcev.
5 kr. lepe plehaste trompete.
5 kr. ena piščalka za lov ali za
signale.
5 kr. ena smodkarnica, nova in
praktična.
5 kr. en karton s 3 kosi finega
pečatnega vosača.
5 kr. 12 svilnčnikov.
5 kr. en zamaiek.
5 kr. narlepč fotografije.
- 5 kr. ščipalec za smodke.
5, 10, 20, 30, 40 kr. različne reči
pripravne za darila gospom.
6 kr. 12 kodralcev iz dobrega
usnja.
8 kr. otroška ura z veržico.
10 kr. 1 par cvirnatih rokovic
za otroke.
10 kr. ena svilna petlja za
gospode.
10 kr. ena fina knjižica za notice
s praktiko.
10 kr. 1 škatla z 12 lepimi bar-
vami.
10 kr. en smodkedržec iz prave
morske pene.
10 kr. fina garnitura, broša in
uhani.
10 kr. ena steklenica prefinja
parfumiranega olja za lase.
10 kr. ena veržica za škarje.
10 kr. en glavnik iz bivalovega
rogca.
10 kr. dobra ključavnica za
škarje.
10 kr. en merilnik, dunajska in
francoska mera.
10 kr. i čeden pahljavec.
10 kr. 1 par skudelice za kavo
iz porcelana.
10 kr. en porcelanast krožnik
za pomizje.
10 kr. ena praktična smodkarnica.
10 kr. 100 finih šlavank, sortiranih.
10 kr. ena dobrata denarnica.
10 kr. 1 par otroških nogovic.
10 kr. pipa za tobak z cevjo.
10 kr. pipa za smodke iz morske
pene.
10 kr. en trosivec za sladkor.
10 kr. eno obesljivo kresalo.
10 kr. pas iz lakiranega usnja.
10 kr. en fin medaljon iz pozla-
čenega bronca.
10 kr. en čeden žepič za uro iz
zameta.
10 kr. ena krtača za blato
10 kr. fina garnitura gumb za
manjete, predstojnike in ov-
ratnike.
10 kr. en praktičen odmašivec.
10 kr. en centimeter.
10 kr. ena tabakira.
10 kr. ena dobrejeklene škarje.
10 kr. niz pravih korold.
10 kr. steklenica najboljše vode
za snaženje madežev.
10 kr. lepa oblečena puža.
10 kr. krtača za zobe.
10 kr. fin glavnik za česarje.
10 kr. 1 par modernih uhanov.
10 kr. en lonček pomade za
krepjanje lasov.
10 kr. pletenica za štrikanje.
10 kr. 100 dobrih zobotrebov.
10 kr. izpravišče za oblike.
10 kr. zvijavec za lase.
10 kr. moderna urna veržica.
10 kr. album z 12 obrazci iz
Dunaja.
10 kr. nožič z 2 klinjama.
10 kr. en zamaiek.
10 kr. lepe palice za na-
sprehode.

Zastonj in franko dobi vsakdo en ilustriran katalog, v katerem je tisuč-
vrsno blago zapisano.

A. Friedmann, Wien, Praterstrasse Nr. 26.

(44-2)

Od petnajstega julija

na novo odprta

národná tiskarnica

F. Skaze in drugov

v Mariboru v koroški ulici, Pöschl-novi hiši štev. 229

si dovoljuje s tem čestitemu občinstvu naznanjati, da je zdaj popolnoma z najnovejšimi pismeni in olepšavanji, kakor tudi z najpopolnejšimi ročnimi- in brzotiskalnicami ter drugimi stroji oskrbljena, in da je v stanu vsa prejeta naročila hitro, elegantno in po ceni zvršiti.

Tiskarnica se priporoča v tisk vzeti posebno: časopise v vseh velikostih, letopise, letna sporočila, literarna dela, koledarje, brošure, računske poročila, zapiske blaga, zapisnike cene, zapisnike društvenih udov, kataloge, račune, fakture, glave na pismen papir, cirkulare, menjice, jedilne liste, vstopnice, diplome, vabilne liste, izkaznice, parte-liste, — dalje vse sorte formulare in tabele za c. k. urade, advokate, notarje, železnocestne in cestno-vozne liste, oznanila za na ogle, v mali in največi obliki, kakor vse tu ne nastete v strok tiskanja, litografije in avtografije spadajoče stvari.

Konečno si dovoljuje č. p. n. občinstvo in posebno gg. advokate in notarje pozorne storiti na svojo

zalogo tiskanih formularov

in priporoča:

Velike dnevne zapisne knjige, 3kratne ekspenzare, 2kratne ekspenzare, oglajljene in vložne pole, interimske liste, slovensko in nemško, **pooblastila**, v celi ali pol poli, slovensko in nemško, eksekutivske prošnje, protokole, certifikate, konsignacije, in druge formulare.

Zdrave zobe!

Za čistenje in zdravje zob in zobnega mesa je dobra **Anatherinova voda** od Dr. J. G. Poppa, c. k. dvornega zdravnika za zobe, iz Dunaja, mesto, Bognergasse, Nr. 2, kakor malokter drug pripomoček, ker nima nobenih zdravju škodljivih materij v sebi, zabrani, da zob ne gnijije in se zobi kamen ne dela, brani da zob ne boli in ne gnijije, in če je to oboje že, se kmalu ustavi, ako se ta voda rabi.

Cena za flašico 1 gld. 40 kr. a. v.

Zmerom pravo dobiti v teh zalogah:

v Mariboru v Bankalarjevi lekarnici, pri g. A. W. Königu, lek. Marija pomočnica, pri g. F. Kolletnigu in v Tauchmann-ovi bukvarnici; v Celji pri Crisperju in v Baumbachovi lekarnici; v nemškem Landsbergu pri A. L. Müllerju, lekarju; v Gleichenbergu pri F. pl. Feldbachu, lekarju; v Konjicah pri C. Fischerju, lekarju; Leibnitz, lek. vdova Kretziz; Ljutomer lek. Fr. Pessiak; Murek lek. L. pl. Steinberg; v Ptuju lek. E. Reithammer; Radgoni lek. F. Schulz in J. Weitzinger; v Brežcah J. Schniderschitsch; Rogatec lek. Kristoper; v Kislovodi v lekarnici; Stainz V. Timonschek, lek.; Slov. Bistricej Dienes, lek.; Slov. Gradeu J. Kaligarič; Podčetrtek Vasulik, lek. Varaždinu A. Haler, lek. (23-3)

Kovane uradno preiskavane decimalne vase četirioglata oblike:

Nositeljna moč: 1 2 3 5 10 15 cent.
Cena, gld.: 18 21 25 35 45 55.

Nositeljna moč: 20 25 30 40 50 cent.
Cena, gld.: 70 80 90 100 110.

Balancirne vase:

Nositeljna moč: 1 2 4 10 20 30 fnt.
Cena, gld.: 5 6 7.50 12 15 18.

Nositeljna moč: 40 50 60 70 80 fnt.
Cena, gld.: 20 22 25 27.50 30.

Vase za žirino z železnim obrojem in utegi (geviti):

Nositeljna moč: 15 20 25 30 40 50 cent.
Cena, gld.: 150 170 200 230 300 350.

Mozne vase:

Nositeljna moč: 50 60 70 80 100 cent.
Cena, gld.: 350 400 450 500 550.

Nositeljna moč: 120 150 200 300 cent.
Cena, gld.: 600 650 750 900.

Dalje vse sorte druge vase in utegi.

Naročilom proti pošiljanju denarja ali na poštno poduzetje ustreže preej: (11-29)

L. Buganij & Comp., fabrikanti vag in utegov. **Dunaj, mesto, Singerstrasse Nr. 10.**

Neverjetno, pa vendar resnično je,

da se spodaj zaznamovane regulirane

Le gld. 10 prav angleška srebrna cilindrasta ura s kristalnimi stekli, kažalon minut, s fino veržico vred iz pravega talmi-zlata, z medaljonom in garantilnim pismom; bolj fine gld. 12, 14.

Le gld. 19.50 prav angleški, prečno vognji pozlačen sreber kronometr z dvojnim plăščem, prečno emailiran, z fino veržico vred iz talmi-zlata, medaljon in garantilno pismo.

Le gld. 15.50 prav angleški, prečno vognji pozlačen sreber kronometr z enojnim plăščem z veržico vred, medaljon in garantilno pismo.

Le gld. 14 prav angleška dobra ura iz talmi-zlata, cilindrasta, najnovejši fason, z dvojnjimi kristalnimi stekli, kjer se tudi zapro kolesje vidi, z veržico, medaljon in garantilnim pismom.

Le gld. 14 ura v talmi-zlatu dvojnim plăščem, savoneto, skakalcem in kristalnimi stekli, z veržico vred iz pravega talmi-zlata, medaljon in garantilnim pismom.

Le gld. 15 ali 18 prav angleški remontoar à la Prince of Wales, najmočnejše vrste s kristalnimi stekli, kolesjem iz nikla v pravem čistem talmi-zlatu; te ure imajo prednost, da se lahko brez ključa

kakor tudi

remontarne ure s sidrom, prave, ktere se dajo s obodom naviti

remontarne ure z dvojnim za-

porom od gld. 35 do 40

remontoarne ure s kristalnimi

stekli od gld. 30 do 36

vojne remontoarne ure od gld. 33 do 45

Zlate na cilinder, zlato št. 3, z 8 rubini od gld. 30 do 36

ure za gospo s 4 in 8 rubini od gld. 25 do 30

detto emalirane od gld. 30 do 36

detto z latim plăščem od gld. 35 do 40

detto emalirane z diamanti od gld. 38 do 48

detto s kristalnim steklom od gld. 36 do 45

ure s sidrom za gospo od gld. 40 do 48

detto s kristalnimi stekli od gld. 45 do 60

detto z dvojnim zaporom od gld. 50 do 56

remontoarne ure od gld. 70, 80, 90 do 100

detto z dvojnim zaporom od gld. 100, 110, 120 do 150

Zlate remontoarne ure, plastične, s steklom gld. 80, 90, 100

detto, dvojni plăšč . . . gld. 100, 110, 120 do 150

ure po tako nizki ceni prodajajo.

naviijo; k takim uram dobi vsaki veržico iz talmi-zlata z medaljonom in garantilnim pismom vred zastonj.

Le gld. 15 ali 18 čisto majhna ura za gospe, iz pravega srebra in prav pozlačena, z veržico vred iz talmi-zlata za okoli vrata in garantilnim pismom.

Le gld. 13 srebrna cilindrasta ura s skakalcem in močnim kristalnim steklom, z veržico in medaljonom vred iz talmi-zlata.

Le gld. 22 prečna srebrna siderna ura na 15 rubinov z prečno veržico in medaljonom iz talmi-zlata.

Le gld. 24 srebrna remontoarna ura, ki se da brez ključa naviti, z veržico iz talmi-zlata in medaljonom vred.

Le gld. 30 do 36 zlata cilindrasta ura št. 3 z veržico iz talmi-zlata, medaljonom in garantilnim pismom.

Le gld. 40 do 70 zlata siderna ura z veržico iz talmi-zlata, medaljonom in garantilnim pismom.

Le gld. 24, 26, 28 zlata ura za gospe z veržico iz talmi-zlata, medaljonom in garantilnim pismom.

Srebrne urne veržice po gld. 3.50, 4, 5, 6, 7, 8 do gld. 10.

Veržice iz talmi-zlata, kratke, po gld. 1, 1.30, 1.60, 2, 3, 4, 5, 6, dolge, * 1.60, 2.50, 3, 4, 5, 6 in 7.

Ure se menjajo.

Vse ure so iz blaga prve vrste in se ne smejo zamenjavati z drugimi navadne sorte.

N. Glattau, Uhrmacher, Wien, Kärntnertrasse Nr. 51, Palais Todesco.

Praktično občinstvo zdaj le redko še kupuje in nosi lišči iz pravega zlata, kteri silo denarja požre, ker za prečudno dober kup imamo, kar pravo zlato po polinem namestuje (56-1)

**Pravo
le tukaj**

Patent N. Glattau-a.

Garanira se, da se ta lišči tudi po dolgoletni noši ne spremeni, da se ne da ločiti od prav zlatega in da se po slednji nizki ceni prodaja, zato da si ga vsakdo

novo iznajden metal

Talmi-zlato!

**Pravo
le tukaj**

Pred ponarejanjem se svari!

Lišč za žalost in črni modni lišč v najelegantnejših fasonih iz jeta, lave, bivolovega rogu in ponarejenega roga.

1 garnitura, broša in ubani po enem okusu le kr. 30, 40, 60, 80, gld. 1, 1.30, 1.50, popolnem finu, gld. 1.80, 2, 2.50, 3, 3.50, 4.

1 brasclete kr. 30, 50, 80, gld. 1, 1.50, 2, 2.50.

1 veržica za okoli vrata s križcem v bivolovem rogu kr. 45, v kavčku kr. 65, 80.

1 garnitura predstavljene in manetni gumbe kr. 25, 35, 50, 80.

1 urna veržica kr. 20, 30, 50, 80.

1 dolga urna veržica kr. 30, 50, 80.

1 gumba za ovratnik 5 kr.

1 eleganten obroč za lase gld. 35, 50, 80.

Večno dišeči lišč iz naravnih indiških rastline, ki na najnovejši modi naret. Elegantnega ko ta lišč nij in zavoljo vonja je zelo priljubljen. Če gospa garnituro tegu lišča nosi in v kak salon pride, ga v malih minutah parfumira.

1 broša kr. 80, gld. 1, 1.20, 1.50, 2, 3.

1 par uhanov kr. 80 do gld. 1, 1.20, 1.50.

1 brascleta kr. 50, 80, 80, gld. 1, 1.50, 2, 3.

1 ovratnik kr. 60, 80 do gld. 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50.

1 urna veržica za gospode, dišeči gld. 1.40.

Kdor to reči hoče, naj se obrne pismeno ali osebno samo in edino na

N. Glattau-ov prvi pariški bazar za Avstrijo na Dunaji,

v koroški ulici 51, palaca Todesco.

Naročilna pisma se lahko pišejo v vsakem jeziku. Posiljanje v provincijo se godi za povzetje ali za pred poslan denar. Popolna kazala cen se zastonj pošiljajo, če se želijo.